

8. SINIF 5. ÜNİTE DİN VE GÜZEL AHLAK

1. Din Güzel Ahlaklı Olmama Nasıl Katkı Sağlar? BİLELİM

- Din, ahlaklı olmamıza katkı sağlar. Ahlâkî davranışları yerine getirmemiz için bizi yönlendirir. Kuran'da ahlak ilkeleri gösterilmiş ve bizim bunlara uymamız emredilmiştir. Ahlaklı olmak dindar olmanın koşullarından biri olarak gösterilmiştir.
- Ahlaki güzelliklerle bezenmiş olan peygamberimizi örnek almamız istenmiştir. Peygamberimiz de insanların en üstününün ahlakı en iyi olan kişi olduğunu vurgulamıştır.
- İman ilkeleri ahlaklı olmamıza destek verir. Örneğin, ahiret inancı kişinin davranışlarının karşılığını göreceği bilinciyle hareket etmesini sağlar.
- İbadetlerde bizim ahlaklı olmamızı sağlar. Örneğin abdest temizliği, oruç sabrı, zekat yardımlaşmayı öğretir.

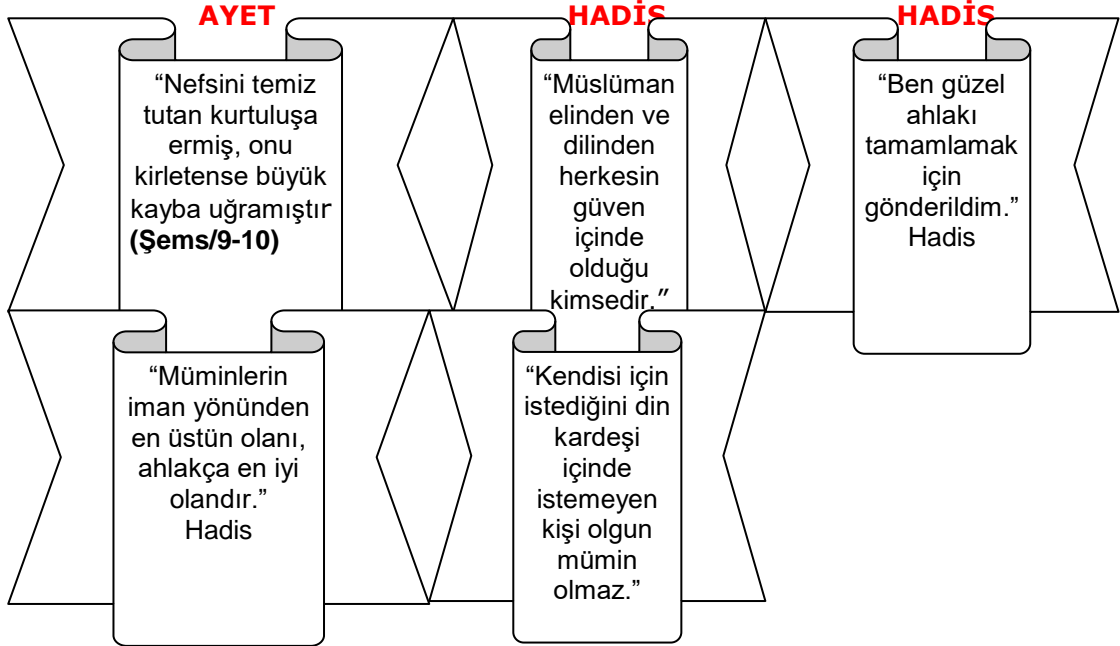
HİKAYE

Süte Su Katmayan ve Hz. Ömer'i Ağlatan Genç Kız

Hız. Ömer, halife olduktan sonra sık sık kıyafet değiştirerek halkın arasına girer, halkın durumunu incelerdi. Yine bir gece Medine sokaklarında dolaşmış, sabaha karşı yorgunluktan bir evin önüne oturmuştu. Önünde oturduğu evdeki konuşma sesleri dışarıdan duyulmaktadır. İçeride bir kadın "Kızım hadi kalk da sabah sütçü gelmeden sütlere biraz su karıştır." diyerek kızını uyandırmaktadır. Genç kız annesine "Anne bunu nasıl dersin. Halife Hız. Ömer'in sütlere su karıştırılmasını yasakladığını duymadın mı?" diye karşılık veriyordu.

Annesi "Aman kızım! Halife Ömer şimdi rahat döşeginde uyuyordur. Bizim sütlere su kattığımızı nereden bilecek" dedi. Genç kız kararlı bir sesle "Fakat anneciğim Hız. Ömer uyusa bile Allah da mı uyuyor? Allah bizi görmez mi? Yaptığımızı bilmez mi? deyince annesi kızına diyecek bir şey bulamaz. Hatasını anlar ve söylediğine pişman olur ve tövbe eder.

Ahlaklı Olmaya Yönlendiren Ayetlere Örnekler

2. İslam'da Övülen Bazı Ahlaki Tutum Ve Davranışlar

2. 1. Doğruluk

AYET

"Senden istenildiği gibi dosdoğru ol..." (11/Hûd suresi, 112)

AYET

Şüphesiz Rabbimiz Allah'tır diyen ve sonra doğruluk üzere bulunanlar için korku yoktur, onlar mahzun da olmazlar. Bunlar Cennetliklerdir, yaptıklarının karşılığı olarak orada ebedi kalırlar "Ahkaf Suresi (13-14)

HADİS

"Doğruluk iyiliğe, iyilik cennete götürür. Kişi doğru söyleye söyleye Allah katında doğrular derecesine çıkar." (Buhari, Edeb, 69)

YAZALIM

Ben hiçbir konuda doğruluktan ayrılmam. Sözümde, özümde ve işlerimde doğru olmam gerektiğine inanırım. Ancak bu şekilde davranırsam güven duyulan bir kişi olabilirim. Çevrem tarafından sevilirim. Ayrıca Allah tarafından sevilmem için de doğruluktan ayrılmamam gerekir.

2.2. Başkalarına Maddi Yardımda Bulunmak(İnfak) BİLELİM

Başkalarına yardım etmek dinimizin önemle üzerinde durduğu bir konudur. Yardım hem malla yapılabilir, hem de bedenle yapılabilir. Bu yardımlardan bir kısmı farz kapsamındadır. Örneğin, belirli bir zenginliğe ulaşmış kişilerin zekat vermeleri farzdır. Ramazan ayında fitır sadakası vermeleri vaciptir. Bunların dışında da gönüllü olarak yapılan sadaka olarak isimlendirdiğimiz yardımlar vardır. Peygamberimiz herkesin sadaka verebileceğini belirtmiş, kötülükten uzak durmanın da sadaka olduğunu vurgulamıştır. Yardımlaşma toplumdaki adaleti, barışı ve huzuru sağlar. Yapılan bazı yardımların sevabı kişinin vefatından sonra da devam etmektedir.

HADİS

Müslümandan bir sıkıntıyı giderenin Allah da kıyamet günündeki sıkıntılarında birini giderir.

HADİS

Din kardeşinin ihtiyacını karşılayanın Allah da ihtiyacını karşılar.

2.3. Emaneti Korumak

AYET

"İnananlar, emanetlerini ve verdikleri sözleri yerine getirirler." (23/Mü'minûn suresi, 8)

YAZALIM

Ben bana verilen emanetlere sahip çıkarım. Emaneti gözetmek doğruluğumuzu ve dürüstlüğümüzü gösterir. Bedenim ve ruhum Allah'ın bana bir emanetidir. Ben bu emanete de sahip çıkarım. Görevlerimi de emanet olarak kabul ederim ve sorumluluklarımı yerine getiririm.

Peygamberimiz, Mekke'den Medine'ye hicret etmeden önce Hz. Ali'yi yatağına yatırmış ve kendisinde bulunan emanetleri sahiplerine vermesini tembih etmiştir. Oysaki Mekkeliler evini kuşatmış ve kendisini öldürme planları yapıyorlardı. Can güvenliğinin tehlikede olduğu böyle bir anda dahi, emanetleri düşünmüs ve onları sahiplerine ulaştırmak için çalışmıştır.

2.4. Adaletli Olmak

AYET

"Muhakkak ki, Allah, adaleti, iyiliği, akrabaya yardım etmeyi emreder." Nahl/90

BİLELİM

Allah adaleti emretmiştir. Şartlar ne olursa olsun, sonucu ne olursa olsun adaletten ayrılmamız emredilmiştir. Peygamberimizde adaletli olmuş adaletli olmayı öğütlemiştir. Peygamberimiz, "Eğer hüküm vermişsen, aralarında adaletle hükmet. Allah adaletli olanları sever" ayetini ilke edinmiştir. Adaletin olmadığı yerde huzursuzluklar olur. Sosyal ve ekonomik dengesizlikler insanlar arasındaki çatışmalara neden olur. Adalet mülkün temelidir. Adalet huzur ve mutluluğu doğurur. Bizde adaletle hüküm verirsek hem toplum tarafından seviliriz hem de daha mutlu oluruz.

HİKÂYE

Bir kadın hırsızlık yapar. Kureyşliler şerefli bir kabileden olan bu kadının cezalandırılmasını istemezler. Peygamberimiz Üsâme bin Zeyd'i çok seviyordu. Onu kırmayacağını biliyorlardı. Üsâme'yi araya koyarak, Peygamberimizin bu kadına ceza vermemesini ricacı için gönderirler. Peygamberimiz, Hz. Üsâme'ye şöyle buyurur:
"İsrail oğulları bu gibi taraf tutmaları yüzünden helak oldular. Bunlar fakirlerine en şiddetli ceza verirken, nüfuzlu ve zengin olanlarına ceza vermezlerdi. Eğer bunu kızım Fatma da yapsa cezasını verirdim"

2.5. Kardeşlik

AYET

Mü'minler ancak kardeşlerdir. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin. Allah'a karşı gelmekten sakının ki size merhamet edilsin. Hucurat/10

HADİS

"Müslüman müslümanın kardeşidir. Ona zulmetmez ve onu zalime teslim etmez. Kim kardeşinin yardımında bulunursa Allah da (c.c) ona yardım eder. Kim bir müslümanın sıkıntısını giderirse Allah da [c.c] onun kıyamet günündeki sıkıntılarında birini giderir. Kim bir müslümanın ayıbını örterse Allah da [c.c] kıyamet gününde onun ayıplarını örter."

BİLELİM

Kuran müminleri kardeş olarak nitelendirmiştir. Peygamberimiz de müslümanların kardeş olduğunu vurgulamıştır. Kardeşliğin oluşması ve devam edebilmesi için gerekli kurallar vardır. Bu kurallar ayetlerde ve hadislerde belirtilmiştir. Bu kurallara uyulması gerekir. Örneğin, insanlar birbirine karşı hoşgörülü, merhametli ve özverili olmalıdırlar.

YAZALIM

Ben kardeşliğe önem veririm. Örneğin, yardıma muhtaç olanlara yardım ederim. Kendim için istediğim bir şeyi kardeşim için de isterim.

2.5. Hoşgörü ve Bağışlama

AYET

Affetsinler, hoş görsünler. Allah'ın sizi bağışlamasını sevmez misiniz? Allah bağışlayandır, esirgeyendir."

BİLELİM

Biz başkasından düşüncelerimize karşı saygılı olmasını bekleriz. Ayrıca bir hatamız olduğu zaman bağışlanmayı bekleriz. Beklediğimiz bu davranışları bizde başkalarına göstermeliyiz. Farklı düşüncelere karşı saygılı ve anlayışlı olmalıyız. Böyle davranırsak Allah'ın emrine uygun davranmış oluruz. Ayrıca peygamberimiz de affedici olmuş ve affeden kişinin şerefine artacağına işaret etmiştir.

HİKÂYE

Peygamberimiz, unutamayacağı kötülöklere sebep olan kişileri dahi affetmiştir. Hz. Hamza'nın katili Vahşi Mekke'nin fethinden sonra Mekke'den kaçarak bir müddet kabileler arasında gizlenir. Fakat emin bir yer bulamaz. Sonunda birisi kendisine "Sen kendin için en güvenli yeri ancak onun yanında bulabilirsin, git, Resulallah'tan af dile" der. Vahşi çekinerek ve sıkılarak Resulallah'ın huzuruna girer. Peygamberimiz Vahşi'yi görür görmez başını yere eğer. Ona bakamaz. O anda amcasını hatırlamıştır. Hz. Hamza'nın al kanlar içinde bulunan başı gözünün önüne gelir. Mübarek gözlerinden yaşlar boşanır. Katil, karşısındadır. Kısas yapabilir. Kimse de bir şey diyemez. Fakat o yine büyüklük göstererek Vahşi'yi affeder.

2.7. Alçak Gönüllölük (Tevazu)

AYET

"İnsanları küçümseyip yüz çevirme, yeryüzünde böbürlenerek yürüme. Şüpheli yok ki Allah kendini beğenip böbürlenen kimseleri sevmez." (31/Lokman suresi, 18)

HADİS

" Kişiyi günah olarak Müslüman kardeşini küçük görmesi yeter "

BİLELİM

Sahip olduğumuz özelliklerden dolayı gurur ve kibire kapılmamalıyız. Bizim üstün olan sıfatlarımızı bize veren Allah'tır. Bizden almaya da gücü yeter. Zengin bir kişi, bütün servetini bir anda kaybedebilir. Çok zeki bir kişi, aklını bir anda kaybedebilir. Üstün olduğumuz özellikler için bunları bize verdiği için Allah'a şükretmemiz gerekir. Bizim imkânlarımıza sahip olmayan kişilere de yardım etmeliyiz.

2.8. Sözünde Durmak

AYET

Verdiğiniz sözü de yerine getirin. Çünkü verilen söz, sorumluluğu gerektirir. İsra/34

YAZALIM

Ben sözümde dururum. Çünkü kendi kişiliğime saygı duyarım. Sözümde durursam güvenilen ve saygı duyulan bir insan olabilirim. Kuran'da sözümde durmamız emredilmiş, yapamayacağımız konularda söz vermeme istenilmiştir. Peygamberimizde sözünde durmayanları iki yüzlü münafık kişilere benzetmiştir. Şartlar ne olursa olsun verdiğim sözde dururum. Böylece hem dinimin öğütlerine uymuş olurum hem de insanların saygı duyduğu biri olurum.

BİLELİM

Geleceğe yönelik bir iş yapmayı düşündüğümüzde veya bir işimizin olmasını istediğimizde "İnşallah" deriz.

BİLELİM

İnsanın önemli karakterlerinden, kişiliğini oluşturan değerlerden biri verdiği sözde durmaktır, güvenilir olmaktır. Verdiği sözde durmayan insana güven duyulmaz. Böyle bir insan insanların sevgisini ve saygısını kaybeder. İnsanlar tarafından dışlanırlar. Bir ihtiyacı olduğunda kendisine güvenen kimse olmayacağı için yalnız kalır ve perişan olur. Peygamberimiz verdiği sözde durmuş, hangi durumda olursa olsun verdiği sözden ayrılmamıştır. İnsanlar tarafından sevilme istiyorsak, saygı görmek istiyorsak verdiğimiz sözde durmamız gerekir. Söz ve davranışlarımızda doğru olursak herkesin güvenini kazanırız. Ailemizin, çevremizin ve arkadaşlarımızın bize vermiş oldukları değer artar. Böylece hayatımızda mutlu ve başarılı oluruz.

HİKÂYE

Peygamberimiz en sıkışık ve en zor şartlar altında bulunsada dahi, verilen sözde durmayı, netice kendisinin aleyhine de olsa hiçbir surette vefasızlık göstermemeyi kendisine ilke edinmiştir. Hudeybiye Antlaşması'ndaki şartlardan biri Mekkelilerden Medine'ye gelip Müslüman olan olursa, onun Mekkelilere geri verilmesiydi. Antlaşma yapıldıktan sonra Mekke'li Ebu Cendel kaçarak Medine'ye gelir. Antlaşmaya göre geri verilmesi gerekmektedir. Herkes çok üzgündür. Hz. Muhammed Ebu Cendel'i çağırıp şöyle der: "Ey Ebu Cendel! Sabret. Biz onlarla bir antlaşma imzaladık. Ona uyacağımıza söz verdik. Verdiğimiz sözden dönmek bize yakışmaz. Allah sana yakında bir yol açacaktır." Bunun üzerine Ebu Cendel Mekke'ye geri gönderilir.

2.9. Görgülü Olmak

AYET

"Ey iman edenler, kendi evlerinizden başka evlere izin almadıkça, selâm vermedikçe girmeyin..." (24/Nûr suresi, 27),

AYET

"Güzel davranışlarda bulunun ki kurtuluşa eresiniz..." (227 Hac suresi, 77)

YAZALIM

Görgü kurallarına kendi hayatınızdan örnekler veriniz?

- Toplu taşıma araçlarında yaşlılara yer veririm.
- Konuşan kişinin sözünü kesmeden dinlerim.
- Birisiyle karşılaştığımda selam veririm.
- Telefonu açtığımda efendim diyerek hitap ederim.
- Telefonu, açan kişinin kapatmasını beklerim.
- Misafirlige gideceğim kişilere önceden haber veririm.
- Başkalarının evine girmek için izin alırım.

Görgü kurallarına kendi hayatınızdan örnekler veriniz?

- Büyüklerin ellerinden öperim.
- Ağızda yemek varken konuşmam.
- Kendimden büyük birisine "siz" diyerek hitap ederim.
- Misafir olarak gideceğim yere temiz elbiseler giyerek giderim.
- Hastaları ziyaret ederken yüksek sesle konuşmam
- Hasta ziyaretine giderken hediye götürürüm.

2.10. İnsanlara İyi Davranmak ve Güzel Söz Söylemek

Hadis

Şüphesiz sizin en iyiniz ahlak bakımından en iyi olanınızdır.

YAZALIM

Ben güzel söz söylerim. Çünkü güzel söz söylemek Allah'ın emridir ve bu emre uygun hareket etmek sevaptır. Güzel söz söylersem herkes beni sever. Güzel söz söyleyerek insanların kalbini kazanabilirim. Örneğin, Birinden bir şey isterken "lütfen" sözünü kullanırım. Karşımdaki kişiye "siz" diyerek hitap ederim. Anneme "anneciğim" diyerek hitap ederim.....

Ben güzel davranışlarda bulunurum. Çünkü Dinimiz güzel davranışlarda bulunmayı emretmiştir. Güzel davranışlarda bulunursam Allah beni sever. Ayrıca insanların kalbini kazanırım ve böylece onların bana verdiği değer artar. Karşımda konuşan kişiyi sözünü kesmeden dinlerim. Yiyeceğimizi arkadaşım ile paylaşıyorum. Karşıdan karşıya geçen yaşlı bir kimseye yardım ederim. Yerde gördüğüm bir çöpü alıp çöp kutusuna atarım. Anne ve babama karşı davranışlarımda ölçülü olurum. Onların isteklerini yerine getiririm. Bana yardımcı olan herkese teşekkür ederim.....

2.11. Savurganlıktan Kaçınmak

AYET

"...Yiyin, için ama israf etmeyin. Şüphesiz Allah, israf e-sevmez."(A'raf suresi, 31)

AYET

"...Akrabaya, yoksula ve yolda kalmış yolcuya haklarını ver. Fakat saçıp savurma." (İsrâ suresi. 26).

AYET

"Eli sıkı olma; büsbütün eli açık da olma. Sonra kınanır, (kaybettiklerinin) özlemini çeker durursun." (İsrâ /29)

BİLELİM

Savurgan insan nimetlerin değerini bilemez. Atalarımız "Hazıra dağ dayanmaz" demişlerdir. Gereksiz yerlerde kullanarak, bir gün her şeyini kaybedebilir. Hem kendisini hem de ailesini başkalarına muhtaç edebilir. Savurganlığın çoğalması ülkemize de zarar verir. Kaynaklarımızı kaybedebiliriz. Her şeyin fazlası zarardır. Bunun için atalarımız, "Her şeyin azı karar, çoğu zarardır." demişlerdir

Savurganlığa örnekler

- Defterimizden bir yaprağı gereksiz yere koparıp atmak
- Kalem ve silgimizi gereksiz kullanmak
- Çanta ve kitaplarımızı hor kullanmak
- Öğrencinin ders çalışması gereken saatlerde televizyon seyretmesi